

Gausdals Tidende

13. årgang Gausdal Historielag Medlemsinformasjon Ekstraavgave oktober 2001

Ulsrud i Auggedal - et unikt bygdekulturminne En utfordring for historielag og bygdefolk

Dette har skjedd:

Januar

Gausdal Historielag får en testamentarisk gave som omfatter garden Ulsrud i Auggedal med sæter, jord, skog, innbo og løsøre. Det innebærer også bankinnskudd, aksjer og verdipapirer.

Kjernen i testamentet er at bebyggelse med inventar og løsøre skal bevares og sikres som et gardsmuseum. Inventar og løsøre skal ikke flyttes til andre steder.

Februar

Gausdal Historielag ved styret aksepterer gava og får ved skifteattest råderett over boets eiendeler. Arveoppgjøret starter. Historielaget forestår dette og besørger privat skifte, for å unngå pengeuttlegg. Slektninger av testator varsler via advokat at de vil vurdere gyldigheten av testamentet og advarer historielaget mot å disponere midler fra boet som reduserer boets verdier.

Vinterstid har stedet ligget skjernet for trafikk av snømengdene. Vi venter i 3 måneder på bar mark og farbar vei fram til husa.

Mars

På årsmøtet blir det gitt en liten orientering om saken.

Arven vekker interesse i media og hos bygdefolk. Det blir reportasje i lokalavis og Østnytt. Saken snappes også opp av en del riksaviser og P1.

April

Styret diskuterer sikring og registrering som prioriterte oppgaver, tar kontakt med Maihaugen og Norges Museumsforbund, innhenter tilbud på overvåkingststyr.

Mai

Styret kan sammen med slektninger av testator besiktige stedet. Første gang med videofilming av hus og inventar, andre gang med orientering og befaring for styremedlemmer og andre tillitsvalgte i historielaget.

Juni

I forståelse med nabo og slektning har vi første dugnad på stedet, med rydding av en snuplass og fysisk sikring i form av bom et stykke vei fra selve tunet. Et utvalg av styret foretar besiktigelse av sætra på Bentsætra i tilknytning til taksering. Landbrukstakst er nødvendig for å kunne søke om fritak fra arveavgift. Styret informerer Fjellstyret om våre ønsker om gammeldags sæterdrift. Styret får et møte med fagfolk fra Maihaugen om gode råd for registrering og sikring.

Juli

I påvente av ny beskjed fra slektingenes advokat ang. rettslig oppgjør, står stedet uberørt. Slektingene beholder nøklene. De har 6 måneder fra testators død til å varsle rettssak. Styret hadde håpet å få slektingenes støtte til den store gava til bygda. De velger å utsette spørsmålet om de skal reise sak. Forliksklage kommer dagen før fristens utløp. Høstens første forliksråd er i september. I påvente av evt. rettsoppgjør, gir Skattefogdkontoret utsettelse ut september med siste del av arveoppgjøret, som er selve arvemeldinga. Det er denne som vil utløse behandling av styrets søknad om fritak fra arveavgift i Skattedirektoratet.

August

Forberedelse til forliksråd. Styret har søkt om fri rettshjelp, men avventer advokatbistand. Historielaget har ikke midler til slike utgifter. Historielaget er gjort kjent med at advokaten til slektingene har innhentet uttalelser fra sentrale vitner. I historielagets styre er det derfor ingen tvil om at det foreligger et gyldig testament.

September

Forliksrådet den 5. september medfører intet vedtak. Innklager skifter fokus fra tvil om testamentets gyldighet til tvil om historielagets vedtak om å akseptere arven. Ut fra dette er det ikke lenger noen frist for neste skritt i et evt. rettsoppgjør. Eiendommen trenger en del strakstiltak. Vinteren nærmer seg. Vi ber om nytt møte i forliksrådet. Etter noe betenkningstid fra slektingenes side, får historielaget hente nøkler til eiendommen.

Oktober

Nytt møte i forliksrådet. Bare historielagets representant møtte. Saken henvises til retten. Slektingene har 1 år fra den 10. oktober 2001 til å reise sak. Et prøveprosjekt på registrering av gjenstander kommer igang. Norges Museumsforbund har skaffet registreringskode, etter samme prinsipp som offentlige museer. Vi har tatt en titt på Maihaugens registreringer på stedet for en del år tilbake.

Videre tanker omkring oppgava:

Gausdal Historielags styre hadde motivet på plass, da vi bestemte oss for å overta Ulsrud. Historielaget har som formål å vekke interesse for, og spre kunnskap om bygdas historie, og vi skal arbeide for vern av gamle minner fra bygdekulturen, slik som materielle gjenstander og kulturminnesmerker.

Gausdal får i fanget et enestående minne om bygdekulturen i vår del av landet. Et vitne om boforhold og næringsvei fra en 100-årsperiode som strekker seg fra ca. 1850 til 1950. Giveren så at hans verden på Ulsrud langsomt ble til et minnesmerke over det som hadde vært. Han var stolt av de verdiene han forvaltet. Han ønsket at helheten skulle bevares, ikke smuldre opp og spres for alle vinde.

Det er vår plikt som gausdøler å søke å realisere giverens visjon og ønske. Han hadde faktisk tillit til at vi skulle klare det!

Hvor langt skal vi gå i restaureringsprosessen? Hele bebyggelsen illustrerer sjølberginga på et slikt bruk. Eldhus, smie og sagbruk er ikke jevna med jorda fordi om de ble overflødige for 50 år siden. Dette må tas vare på, og stabburet i Ulsrud skal ikke synke i jorda. Det skal heller ikke være splitter nye vinduer og glinsende maling på alle hus, ikke nyslipte gulv heller. Det er ikke representativt for hundreåret som husene hører hjemme i. Det skal vises spor av slit og nøysomhet. Garder på denne størrelsen ga trygghet, stabilitet og status, men ingen overflod. Å bevare et eksisterende gardstun med hus og redskap og inventar, som gjennom en årrekke er tilpasset landskap og folk og fe som tilhørte stedet, er et unikt utgangspunkt for kulturformidling.

Med sin opprinnelige form framstår garden som en enestående kulturskatt.

Det skulle vært moro å få til et levende og bebodd museum! En kunstnerbolig, kanskje? Eller et sted for en som vil dyrke sine jordbruksinteresser slik de gjorde på 50-tallet?

Stedet har stått tomt i nærmere 10 år. To hus trenger tak, vinduer trenger glassruter, et stabbur må jekkes opp. Høstkveldene setter sine begrensninger. Historielaget står foran et spennende kapittel for Ulsruds eksistens og trenger din dugnadsånd, ditt pågangsmot og din hjelp. Styret vil takke for alle positive henvendelser så langt, og ber om å få komme tilbake til konkrete tiltak når tiden er inne!

På årsmøte for 2001 er det naturlig at vi går nærmere inn på videre forløp.

BKHj

TILLITSVALGTE

Leder

Birgit Hjelmstad
2653 Vestre Gausdal

Nestleder

Alf Sanden
2656 Follebu

Kasserer

Morten Kleiven
2652 Svingvoll

Sekretær

Gjertrud Klaape
2657 Svatsum

Styremedlemmer

Gunnar Bruvang
2657 Svatsum
Oddvar Fyksen
2651 Østre Gausdal
Sverre Gran
2653 Vestre Gausdal

Leder i boknemnda

Marthe Stine Fyksen
2653 Vestre Gausdal

Leder for fotoregistrering

Tor Korsvold
2652 Svingvoll

Leder for slektsgransking

Magne Bårdslie
2653 Vestre Gausdal

Arkivansvarlig

Kjell Håkon Reistad
2651 Østre Gausdal

**Prosjektansvarlig
videreføring av Garder og
Slekter**

Guro Steine
2651 Østre Gausdal

Ta en titt på vår hjemmeside
<http://www.gausdalthistorielag.no>

Slektsgranskings- og foto- møter
finnes sted i våre lokaler i
Prestegarden hver første mandag i
måneden. Denne sesongen er det

1. oktober	4. mars
5. november	8. april
3. desember	6. mai
7. januar	3. juni
4. februar	

Velkommen!

Styremøtene finnes sted i våre lokaler
i Prestegarden hver andre torsdag i
måneden.

Gi oss innspill!

Gausdalsminner 9 er straks å få kjøpt
i bygdas forretninger!

Vi planlegger et nytt
registreringsprosjekt om gamle gåter
og ordtak. Husker du noen, så sørg
for å skrive dem ned!

Er det noen som har en bortgjemt og
ubenyttet fotomontasje av kirke og
prester fra Svatsum, Olstad og Østre
Gausdal fra noen ti-år tilbake?
Historielaget er interessert i slike!

Optun i Svatsum den 11. november:
Minnes-du-kveld med tema
nikkelverket i Espedalen, musikk-
innslag.

Velkommen!